

Sagen i Salen, at være Hovedtaleren paa den ene eller den anden Side, end til at være det Medlem, som med Opmærksomhed hører derpaa; thi der vil være mange Medlemmer, som i enkelte Sager fuldkommen ville fyldestgjøre den sidste Opgave, at være opmærksomme og stadige Tilhørere, som til Slutning ville kunne afgive en velbegrundet Mening om Sagen, men som dog ville være aldeles ude af Stand til at høre Sagens Debat i Salen. Det er derfor Noget, som det høje Thing maa gjøre sig klart, at, vil det skille Examenstjenesten fra Universitetet — og jeg" erkjender, at der vil være Fordele forbundne med at gjøre det, ligesom jeg tillige tror, at det er Noget, som Universitetet fra sin Side gjerne ser, da det er en meget byrdefuld Beskjæftigelse, som man paa den Maade vil fritage Universitetet for — saa maa der være Spørgsmaal om ganske andre Summer, end de 7,000 eller 10,000 Rd., der ere optagne paa den nuværende Bevilling. Det er nemlig en Fordring, der kan stilles til den, der skal examinere ved en saadan Leilighed, at han kan beherske hele Retsvæsenet, men dette er meget sjældent Tilfældet med Folk i praktiske Stillinger. Det ligger nemlig i Sagens Natur, at den, der har forladt Universitetet for at hengive sig til en praktisk Gjerning, meget sjældent, ja vist nok saa godt som aldrig, faar Leilighed til i sin praktiske Virksomhed at beskæftige sig med alle Dele af Retsvidensskaben, og han vil derfor i de senere Aar fortsatrinnsvis hellige sin Opmærksomhed til de enkelte Partier af Videnskaben, som han i sin Embedsgjerning eller i sin praktiske Gjerning faar at bestille med. I disse særegne Partier vil han erhverve sig en betydelig Sikkerhed, og i disse vil han afgive en brugbar, men jeg er bange for, ogsaa en meget skræp Examinator, fordi han er tilbøjelig til at tillægge denne Del af Systemet den største Betydning, og han vil paa Grund deraf gjøre større Fordringer til Examinanden, end der bør gjøres. Men naar man gaar uden for den Del af Videnskaben, som han saaledes daglig benytter, saa er det et meget stort Spørgsmaal, om han vil kunne gjøre Fyldest som Examinator. So mere man opstiller det Princip, at Embedsmanden skal have sin Tid fuldt optaget, desto umuligere bliver det for ham at fyldestgjøre det her omtalte Hverv. Jeg tror derfor, at man maa være paa det Rene med, at naar man praktisk taget vil gennemføre Tanken om en Examenkommission, saa maa man helt og holdent opgive den Tanke, at det kan være en Bibebskjæftigelse for Folk, der sidde i praktisk Virksomhed, at være Examinator; man maa da være paa det Rene med, at det maa være Folk, som ere saaledes stillede, at de ere i Stand til at følge med Videnskaben; og formaa at examinere, ikke alene i enkelte Fag, men i de forskjellige Fag, til hvilke der kræves Kjenndskab. Men dette vil ikke kunne opnaas, naar man ikke stiller disse Folk i pekuniær Henseende saaledes, byder dem et

faa rigeligt Bederlag, at de ikke alene ere i Stand til to Gange om Aaret i mange Dage fra Morgen til Aften at beskæftige sig med selve Examen, men at de tillige i Mellemtiden kunne følge med Videnskaben, saaledes at de kunne tilegne sig og beherske Alt, hvad der udkommer paa det videnskabelige Gebet; thi kun derved ville de kunne fyldestgjøre den Opgave, der stilles dem. Efter at have gjort disse Bemærkninger, skal jeg sige, at jeg ganske slutter mig til og sympathiserer med de allerede Forespørgeres Tanke; men jeg tror rigtignok ikke, at den saa let lader sig gennemføre; thi det vil erindres, at den Opgave, der er stillet, kun kan løses med ikke saa ganske ubetydelige pekuniære Offre.

Sagsbro: Det har glædet mig, at Stemningen her i Dag ligesom tidligere synes at være meget almindelig for Indførelsen af Examenkommissioner. Selv det allerede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Hindenburg), som saa ofte er i Modfatning til os, der have indbragt denne Forespørgsel, har dog erklæret sig i Principet ganske enig dermed; men de Betingelser, under hvilke han mente, at Indførelsen af Examenkommissioner kunde gennemføres, vare rigtignok af den Beskaffenhed, at jeg tror, at Venigheden vil komme til Stede der. Jeg kan ikke indrømme, at vore Embedsmænd, om vi end kunne ønske, at deres Tid ganske optages af deres Embedsgjerning, dog ikke nu skulde have en Del Tid tilovers til andre Ting, og dernæst kan jeg heller ikke indrømme, at det ikke skulde være et Ønske fra dette Things Side, at vore Embedsmænd skulde have saa megen Tid tilovers, at de kunde følge nogenlunde med Videnskaben. Jeg tror, at der for Tiden blandt vore Embedsmænd findes Mænd, der følge saa meget med Videnskaben, at de uden Banskkeligbed kunde overtage dette Hverv som Examinatorer. Jeg skal i denne Henseende kun henvise til, hvad jeg ogsaa før har omtalt, Exempler fra andre Lande, fra Slesvig og Holsten. Hvad dernæst angaar den store Koftbarhed, der skulde være forbunden med Indførelsen af Examenkommissioner, saa have vi jo liggende for os en bestemt Erfaring i saa Henseende, idet nemlig Biskop Mourad i 1863 havde udset bestemte Mænd og faaet deres Samtykke til, at de vilde være Examinatorer ved Examenkommissionen for den theologiske Embedsprøve, og dertil havde han ikke beregnet mere end 3,000 Rd. Det allerede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Det. Hansen), vilde jeg meget ønske, vilde begrænsse sine Tanker om de store Reformere, der skulde gennemføres; thi dersom vi sette Maalene saa vidt, frygter jeg ganske vist for, at vi ikke ville naae at faae indført Examenkommissioner inden 1877, som han nævnte, og ikke en Gang i de nærmeste Aar derefter. Det, der her skal gjøres, tror jeg, er blot at lægge Examen, som den nu er, hen under Mænd,